

POSUDEK OPONENTA HABILITAČNÍ PRÁCE

Masarykova univerzita

Uchazeč

Habilitační práce

Oponent

**Pracoviště opONENTA,
institute**

PhDr. Martin Flašar, Ph.D.

*Člověk – hudba – technika: K otázce vlivu technologií na
hudební myšlení 20. a počátku 21. století*

doc. Mgr. Richard Fajnor

Janáčkova akademie múzických umění v Brně,
Hudební fakulta

oponentský posudek habilitační práce PhDr. Martina Flašara, Ph.D.

Pedagog a badatel Martin Flašar absolvoval obor Hudební věda a v roce 2005 toto studium na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně završil magisterským titulem. Postgraduální studium zdárně ukončil v roce 2010 obhajobou teoretické disertační práce s tématem jeho dlouhodobějšího osobního výzkumu: "Le Corbusier, I. Xenakis, E. Varèse: Poème électronique (1958) Fakta, kontexty, interpretace". To poté doplnil o úspěšné absolvování rigorózního řízení v roce 2012. Od roku 2007 až do současnosti působí jako odborný asistent a výzkumný pracovník na pracovišti Teorií interaktivních médií, Ústavu hudební vědy FF MU. V rámci svého odborného působiště garantuje stejnojmenný bakalářský studijní program Teorie interaktivních médií, je garantem RIV za ústav (UHV), editorem časopisu Musicologica Brunensia a úspěšným řešitelem mnoha výzkumných grantů. Od svých studií pilně publikuje a má za sebou značné množství významných publikačních výstupů, odborných přednášek a konferenčních příspěvků.

Jako habilitační práci Martin Flašar předkládá pojednání pod názvem: „ČLOVĚK – HUDBA – TECHNIKA, K otázce vlivu technologií na hudební myšlení 20. a počátku 21. století“. Text přináší přehledně uspořádaný a kritickou revizí opatřený popis základních teoretických koncepcí zabývajících se vztahy mezi hudbou, technologií, myšlením a jednáním člověka. Práce zohledňuje možné funkce techniky v kultuře, také v umělecké tvorbě minulého století a posledních dekad, přesahující formy hudební kompozice k ostatním druhům umění, souhrnně nejčastěji označované jako multimediální. Opírá se při tom především o obecnější hudebně-estetické reflexe, doplněné o charakteristiky individuální umělecké poetiky různých autorských přístupů. Text tedy přináší i celkem širokou škálu autorských strategií ilustrujících záměr pisatele stanovit i jistou kategorizaci a systematizaci zvolené problematiky.

Dnes není pochyb o tom, že technika zásadním způsobem ovlivňuje vývoj společnosti i jednotlivců. Martin Flašar v závěrech habilitačního pojednání nabízí rámcovou kategorizaci těchto vlivů jak v oblasti teorií, tak praktických expozic umělecké hudební produkce. Identifikuje vlivy techniky: - na hudební tvořivost skrze rozvoj autorské intence i invence nebo vývoj nových kompozičních postupů a používání originálního zvukového materiálu; - na hudební komunikaci, která může přibližovat hudbu širšímu publiku a zdánlivou dostupností ve vysoké kvalitě zároveň relativizovat sdílení hodnot v systému celého společenství; - na hudební fakticitu s upozorněním na proměny autenticity, formy a možnosti její materializace např. v nekonkrétnosti otevřené „digitální podoby“; - na filozofický a sociální kontext. Toto členění je opatřeno i kritickými závěry – jako je např. přesycování prostoru hudebním balastem díky masovému rozšíření záznamových a reprodukčních přístrojů nebo zmiňovaná inflace a devalvace hodnot dostupností permanentního kontaktu obecnstva s dílem v relativně vysoké kvalitě bez potřeby účasti interpretů a autorské supervize, často s absencí odborného kritického komentáře.

Pojednání se tedy snaží podat ucelenější obraz o vazbách hudebního umění na technologie, vliv techniky a dostupnost nových nástrojů na principy a proces tvorby i na možnosti a limity exponování nebo spíše „konzumaci“ kultury. Jedná se o, nejen v našem

prostoru dosud ojedinělý, aktuální text, který otevírá možnost lepšího pochopení hudby 20. století a soudobé hudební tvorby století 21. Práce má vysokou jazykovou úroveň. Je psána, jako většina textů Martina Flašara, velmi čtivým a srozumitelným jazykem, ale při tom nerezignuje na odbornou správnost a jednoznačné používání slov (i za cenu případného „dovysvětlení“). V předloženém pojednání se opírá zejména o pojmový aparát hudební vědy přesto, že v mnoha případech popisuje formáty přesahující hudební médium nebo přímo umělecké výkony multimediálního charakteru. Odpovídá to jeho zkušenostem i odbornému zaměření a zajišťuje textu relevanci, ucelenost a argumentační přesvědčivost. Autor volí a používá adekvátní metody a dodržuje požadované citační normy.

Na textech Martina Flašara cením snahu o precizní vymezení pojmů, které se opírá o znalost relevantních pramenů a práci s aktuálními poznatky. Zároveň připouští, že se pokouší o definiční stabilizaci dynamických interakcí a fenoménů spíše „tekutého“ charakteru, které jsou vázány na živou kulturu, globální trendy a překotný vývoj nových médií a technologií. Dají se tedy předpokládat jejich další proměny a s tím spojené významové i hodnotové posuny. To ale neznamená, že bychom měli rezignovat na jejich exaktnější používání. Tato autorova důslednost v používání správné terminologie je nezbytná pro ustálení pojmového aparátu a v akademickém prostředí klíčová pro kvalitní a zodpovědnou přípravu dalších odborníků. Pro mne je právě to, vedle doložených dlouholetých a početných přednáškových i publikačních výsledků, dokladem výrazných pedagogických předpokladů habilitanta a oprávněnost jeho aspirace na dosažení vyšší pedagogické hodnoty. Mne tím již několik let přesvědčuje, „že je schopen učit ostatní“¹.

Habilitační práce splňuje požadavky standardně kladené na úroveň habilitačních prací v daném oboru. Vzhledem k úrovni habilitační práce Martina Flašara a s ohledem na jeho dosavadní dostatečně rozsáhlou pedagogickou a výzkumnou činnost doporučuji, po úspěšném přednesení habilitační přednášky, udělit mu pedagogickou hodnost docent v oboru Muzikologie.

Otázky na autora k rozpravě při obhajobě:

- Jak podle vás budou technologie dále ovlivňovat princip autorství?
- Co podle vás umožňuje, aby ideologie moci permanentně zjednodušovala pojem kultury na zboží a služby? V době, kdy jsou mnoha dematerializovaným uměleckým gestům definitivně přiznávány oprávněné zásadní významy pro vývoj civilizace, v době postinternetu a liberalizace prostoru umělecké (re)prezentace např. ve veřejném prostoru a v technikou vybudovaném prostředí www, atd.

doc. Mgr. Richard Fajnor

14. 10. 2020

¹ Flašar, Martin. ČLOVĚK – HUDBA – TECHNIKA, K otázce vlivu technologií na hudební myšlení 20. a počátku 21. století. Habilitační práce UHV FF MU Brno, 2020, s. 5